

Honderd miljard

Ik kon mijn oren niet geloven. De NAVO probeert honderd miljard voor wapens voor Oekraïne bij elkaar te krijgen. Ik heb het even opgezocht. Dat is een 1 met 11 nullen. Het is nog niet helemaal zeker, maar ik vermoed dat dat geld er op een of andere manier wel komt en ook dat het op den duur te weinig zal zijn. Ik moet zeggen dat ik er grote moeite mee heb. Het is een grote stap in de verdere escalatie van het conflict in Oekraïne. Doen we er als samenleving niet verstandig aan even een pas op de plaats te maken en ons te bezinnen? Zoveel geld om mensenlevens kapot te maken: is dat een prijs voor vrijheid die we willen betalen? Ik hoor de tegenwerpingen al. Het gaat in de strijd in Oekraïne ook om de vrijheid van Nederland. Dat moeten we ervoor over hebben om de Russen van het lijf te houden. Je bent toch geen verdediger van Poetin en zijn klik? Ik geef twee punten ter overweging.

Geen gevaar voor Russische inval

Het is voor mij nog op geen enkele manier duidelijk gemaakt dat er van Russische kant het gevaar dreigt van een inval in enig (West) Europees land. We 'vieren' dit jaar 75 jaar NAVO. Alom jubelverhalen over de prestaties van het bondgenootschap. Door zijn toedoen is er nu al 75 jaar vrede in Europa. Ogenschijnlijk allemaal waar, maar moet ook niet de vraag gesteld worden tegen welke prijs? De bijdrage aan de Koude Oorlog van dit bondgenootschap? Ja, ik weet het, ook Rusland is niet vrij te pleiten, maar het zou ons sieren als we ook nog eens kritisch naar onze eigen rol kijken. Heeft het bondgenootschap er ook niet toe bijgedragen dat pogingen tot ontspanning in Europa telkens gedwarsboomd werden? Is het ook niet waar, dat door het optreden van de NAVO de vrees van Rusland voor een Westerse inval of bedreiging, omsingeling aangewakkerd is? Dreigt dat niet opnieuw te gebeuren door de aankondiging van de honderd miljard? Is het zo vreemd dat het Kremlin nu spreekt over oorlog met Europa? Ik houd mijn hart vast wat het gevolg van deze escalatie is. Als het escaleert, zal ongetwijfeld het verhaal zijn dat het aan Rusland ligt. Om dat te voorkomen, is nu enig tegengeluid en bezinning over de honderd miljard nodig. Doen we daar wel goed aan? Bevordert dat inderdaad de vrede? Ik geloof er niets van.

Oorlogspolitiek

En Oekraïne dan, is dat geen teken van de agressiviteit van Rusland? Zeker, het is een agressieve daad, die niet goed te praten is, maar een bewijs dat Rusland uit is op Europese landen is het voor mij niet. De inval in Oekraïne doet mij in toenemende mate denken aan de Russische gewelddadige ingrepen in Hongarije en Tsjecho-Slowakije en andere Oost Europese landen ten tijde van de Koude Oorlog. Met knarsende tan-

den en met een gevoel van machteloosheid moesten we dat in het Westen laten gebeuren. Die gewapende ingrepen van toen waren ingegeven door de angst dat deze landen naar het Westen zouden 'overlopen'. Dat moest vanuit Russisch perspectief voorkomen worden. Die landen vormden immers een veiligheidsschil rondom het Russische moederland. Bij die schil hoorde ook Oekraïne, hoewel het toen nog de Oekraïne genoemd werd als onderdeel van Rusland zelf. Na de val van de muur hebben deze landen zich bevrijd van de Russische klem. Ik was er verheugd over. Wat we toen niet gedaan hebben, wreekt zich nu. Het instrument dat mede de Koude Oorlog op gang hield, werd in stand gehouden. Elke 'vrijmaking' van de landen werd door Rusland ervaren als een bedreiging. We hadden en hebben er geen begrip voor gehad. Integendeel, we juichten het toe. Het gevolg is onder andere – ik weet het, er zijn ook ander dingen te noemen, maar dit moet ook gezegd worden – dat het conflict in Oekraïne zo'n gevaarlijk escalerend effect heeft. Bedenk wat het effect is van de aankondiging van de honderd miljard. Het zal door Rusland niet als een uiting van vredespolitiek gezien en ervaren worden en dat is ook het niet. Het is een stap in de sinds de oorlog bestaande rivaliteit tussen de blokken. Niet ontspanning, maar spanning wordt erdoor gecreëerd. Het is geen vredespolitiek, maar oorlogspolitiek. Spelen met vuur. De verbetering in Rusland om Oekraïne vast te houden zal er alleen maar door toenemen.

Daarom de oproep. Stop, pas op de plaats. Bezin voordat je begint. Zijn we op de goede weg? Zijn dat niet de vragen die we als 'mensen van de weg' moeten stellen? Ik ben de weg, zegt Jezus. Hij is ons oriëntatiepunt. Betekent dat dan niet dat we als kerk, als christenen ons moeten afvragen of de weg van honderd miljard naar Hem verwijst? Wordt daarmee iets van zijn gerechtigheid zichtbaar, van zijn vrede? Ik althans geloof er niets van. Die honderd miljard moet ons als gelovigen en als kerk wakker schudden. Maken we ons geloof niet ondergeschikt aan het heersende systeem? Zijn al die hoge militairen en strategen voor ons even belangrijk als de profeten van het Oude Testament? Door wie laten we ons gezeggen? Hebben we het 'veilig in Jezus armen' niet ingeruild voor het veilig in hun armen?

Ik weet wel dat we als kerken in onze samenleving niet veel meer voorstellen. Als christenen duiken we liever onder in de anonimiteit. Maar toch, we dragen Zijn naam. Ons tegengeluid zal zwak zijn, maar laat het er wel zijn. Dan klinkt er tenminste toch een dissonant in het brede koor van al degenen die nu pleiten voor de honderd miljard en graag nog ietsje meer.

At Polhuis

Is door het optreden van de NAVO de vrees van Rusland voor een Westerse inval of bedreiging, omsingeling aangewakkerd?